

ALDONA PUIŠYTĖ-GRIGALIŪNIENĖ

(1930.01.04–2026.04.20)

2026 m. balandžio 20 d. mirė viena iškiliausių savo kartos ir mūsų šalies kūrėjų – poetė, vertėja, eseistė Aldona Elena Puišytė-Grigaliūnienė. Balandžio 22 d. ji palaidota Kauno Karmėlavos kapinėse.

Lietuvos rašytojų sąjunga nekrologe rašo:

„Aldona Puišytė gimė 1930 m. sausio 4 d. Jurbarko rajono Jurgeliškių kaime. Iki 1952 m. mokėsi Jurbarko vidurinėje vakarinėje mokykloje. Prieš pat abitūros egzaminus (išbuožinus tėvą) jai teko bėgti iš tėviškės dėl grėsių represijų. Abitūros egzaminus išlaikė eksternu Kauno VII vidurinėje mokykloje. Gavo brandos atestatą, bet studijuoti Vilniaus universitete lietuvių kalbos ir literatūros neturėjo teisės, nes stojant į aukštąją mokyklą reikalavo socialinės kilmės pažymėjimo. 1955 m. baigė Respublikinę Kauno medicinos mokyklą, įgijo farmacininkės specialybę. 1955–1969 m. dirbo Kauno vaistinėse, vėliau – Maironio lietuvių literatūros muziejuje vyresniąja moksline bendradarbe, Kauno menininkų namuose. 1975 metais tapo Lietuvos rašytojų sąjungos nare.“

Aldona Puišytė parašė ir išleido daugiau kaip trisdešimt eilėraščių ir poemų rinkinių, poezijos knygų vaikams, pjesių lėlių teatrui, memuarų, eseistikos rinkinių. Kritikai ir skaitytojai pažymi, kad jos lyrika ypatinga, išsiskirianti vidinės harmonijos paieška, senosios lietuvių ir baltų mitologijos motyvais, maldos ir meditacijos aidais.

Pagal Aldonos Puišytės tekstus kompozitoriai Konradas Kaveckas, Vytautas Jurgutis yra sukūrę muzikos kūrinių, Vytautas Miškinis ir kai kurie autoriai – kūrinių vaikų chorams.

1990 m. pirmajame jau nuo sovietinės organizacijos atsiskyrusios nepriklausomos Lietuvos rašytojų sąjungos visuotiniame susirinkime Aldonos Puišytės poezijos rinktinė „Neužmirštuolių skliautas“ buvo nominuota Lietuvos Nacionalinei kultūros ir meno premijai. Dar kartą šiai premijai poetė buvo nominuota 2019 m. (už kūrybos rinktinę „Palaimink žodį ir aidą“ (2005 m.) ir poezijos knygą „Vienintele neišsakoma būtis“ (2019 m.), taip pat 2025 m. – už ilgametį kūrybinį indėlį į kultūrą ir meną.

Svarus ir reikšmingas Aldonos Puišytės įnašas į vertimų lauką. Ji meistriškai išvertė garsiuosius vokiečių poetus Friedrichą Hölderliną, Novalį, o 2024 m. – ir visą pluštą vienos žymiausių Ukrainos poečių Linos Kostenko eilėraščių. Už 2024 m. išleistą vokiečių klasiikinės poezijos atstovų F. Hölderlino, Novalio, Rainerio Marijos Rilke vertimų knygą „Styga ir vėjas“ ji pelnė 2025 m. Poezijos pavasario prizą už pasaulio poezijos vertimus į lietuvių kalbą.

Aldona Puišytė yra parengusi spaudai ir memuaristikos, pokalbių, eseistikos, straipsnių knygy. Ryški jos pagarba ir meilė pažinotiems kūrėjams – Antanui Miškiniiui, Marcelijui Martinaičiui, Rūtai Staliliūnaitei, Juozui Grušui, Bernardui Brazdžioniui.

Viena ryškiausių pastarųjų metų jos knygų – „Žodžio šviesa didžiojo kryžkelėj“ (2024 m.), kurioje yra išspausdinti visi Bernardo Brazdžionio laišakai, rašyti Aldonai Puišytei nuo 1978 m. iki poeto mirties.

2025 m. Aldonai Puišytei įteikta Lietuvos rašytojų sąjungos Šimtmečio premija. Jos kūryba yra pelniusi ir prestižines Poezijos pavasario, Jono Aisčio, Salomėjos Neries premijas. Poetė apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi už nuopelnus Lietuvos Respublikai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“, Kauno miesto Santakos garbės ženklu.

Aldona Puišytė sovietmečiu aktyviai bendradarbiavo rezistencinio pogrindžio spaudoje, pasirašinėdavo Elenos Aušraitės slapyvardžiu. Jai suteiktas Lietuvos laisvės kovų dalyvės (rezistentės) teisinis statusas.“

Nuotrauka Zenono Baltrušio